

Передплата

на «РУСЛАНА» вносити:

в Австрії:

на цілий рік 20 кор
на пів року 10 кор
на чверть року 5 кор
на місяць 170 кор

За границею

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віра не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Руславових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свят о 5½ год. пополудні.

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. І. пл. Домбровского (Хорунщина). Експедиція місцями в Агенції Соколовского в пасажі Гавемана.

Реконції звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 31 с. від стрічки.

Країна пора отямитись!

(Дальше).

Справедливо зазначає «Діло», що політичну невиробленість і незрілість нашої суспільності свідчить та проява, що молодіж відгриває в ній ролю, яка не припадає їй в уділі у вироблених суспільностей.

У західно-європейській суспільній молодіж з правила не виступає на політичну арену; головна її задача — наука, громадженє умового капіталу на будуче. Колиж і у тих суспільностей виїмково і молодіж кине своє слово на важкі політичних подій, то — як сказано — єсть се поява виїмкова і молодіж не претендує однак на становище рішачого що небудь в політиці чинника.

«Невиробленість — сказатиб так і політична молодечість нашої суспільності була причиною, що роля молодіжи у нас — як сказано — далеко сягає поза наведені межі.

«Конституційне житє застало нашу суспільність як етнографічну масу, потопаючу на скриві в середньовічній світогляді. Нараз спавні на нас нові, європейські форми житя, приневолити нас приновлювати ся до нових обставин. Ми мусіли «доганяти» Європу. І «доганяли» єї — в сфері ідей — семи-милевим кроком. Від 48-го року минулого віку до нині находить ся наша суспільність в круговороті безнастанної ідейної еволюції, в якій і не брак революційних момеєттів. А тимчасом і житє західної Європи не стояло; розвивало ся серед нових обставин прискореним темпом. І ми мусіли «доганяти» подвійно о се, що занедбали століттями і се, що несла сучасність. Ось звідси і та поява, небувала в інших народів, що у нас майже кожний десяток років давав цілком нове покоління молодіжи, відмінне світоглядом від прочої суспільності, відділене від неї прірвою ідейного круговиду, вноєєче в суспільність майже на силу нові кличі, викликаюче фермент та змаганє серед самої суспільності. В 60-их і 70-их роках «українофільство» чи «народовство», в 80-их і 90-их «радикалізм», що виливає ся двома головними струями демократизму та націоналізму».

Треба однак се зазначити, що молодіж, коли навіть виступала у нас давнійше в прилюднім житю, чи то в 1848 р., чи в 60-х, 70-их або навіть 80-их роках, то всеж тоді не виходила поза літературну ниву. Тимто справедливо можна сказати, що Русини-народовці були в тих часах, іменно від 60-их до 90-их років справді, так сказатиб, літературним сторонництвом. На політичнім полі репрезентували ідеї Русинів-народовців старші, поважні, зрілі люди як Степан Качала, а від 1883. року Романчук і інші. І дійсно молодіж на літературнім полі внесла нове житє, почавши від перших виступів Маркіяна Шашкевича і товаришів. Не можемо однак і не хочемо відказувати молодіжці (тут маємо на думці очевидно університетську, молодіж бо гімназіальна і з інших рівнорядних

шкіл повинна займатись лише наукою) права, цікавити ся побіч свого заводового образования, науки, також політичними і суспільними питаннями. Свого часу була подана вельми цікава розвідка давнього чеського посла в державній раді д-ра Масарика (із сторонництва реалістів), професора філософії в праскім університеті, в котрій він вельми розумно виложив задачі університетської молодіжи. Він вказує там на се, що університетська молодіж по скінченю наук вступає в практичне житє, отже не може замикаєти ся перед щоденними політичними і суспільними проявами житя, повинна їх слідити, їм придивляти ся, орієнтувати ся, їх студіювати, щоби з певним приготуєнєм вийти опісля в практичне житє.

Однак у нас Русинів, іменно в 90-их роках молодіж почала претендувати становище рішачого в політичнім житю чинника і як раз ту претенсію підняв на однім з комерсів Шевченківських теперішній редактор «Діла», бувши тоді ще слухачом університету і домагав ся від старших народовців, що тоді стояли при Народній Програмі, яка була впливом т. зв. нової ери, щоби зробили місце молодому поколіню. А хоч се молоде покоління мало поміж собою людей неперечно талановитих і спосібних, всеж таки не мали они ані належного підготуєнє і розуміння політичних відносин, ані потрібного спокою, а начитавши ся соціально-демократичних брошур або і творів Маркса і т. п., котрих звичайно навіть добре не розуміли, хотіли «одним махом збурити старе, як їм здавало ся, зморшавіє житє, а намість того витворити нові форми народного житя, молодіж кидала в суспільність кличі, надавала напрям, робила політику. Чи все та «політика» відповідала вимогам політичного розуму — се инша річ. Але се буває і посеред інших суспільностей і таке проявляє ся і посеред рускої, що die Roten sind die Weissen und die Weissen sind die Roten, wenn sie am Ziele angelangt sind. І сам др. Левицкий в «Ділі» признає, що:

«Колишня молодіж, що несла нові кличі, політичні думки в свою суспільність — се нині вже сама суспільність; се люди нової переважно школи, нового світогляду. І хоч не одєй колись, за молодю «червоної» нині дуже побілів, то і він перейшов єю нову школу, і він вже не той, лишений великого політичного світогляду «рутенець» з 50-их років. Житє наше входить і в значній часті увійшло уже в нормальні європейські форми, ми стаємо суспільністю, в новочаснім сего слова значіню. А з сим і роля молодіжи мусить у нас змінитись».

«Нині молодіж наша не несе вже в суспільність нових кличів, що не були би тій суспільності уже звичні, не доковує ідейних революцій. Націоналізм, демократизм, вольнодумство, соціальна квестія — головні осі європейського житя — для нашого загалу вже не нечувана, не дивовижна новина. А се рішучо впливає на становище молодіжи в суспільності. З хвилею, як суспільність зєвропейзувала ся, як зєвропейзували ся форми нашого народного житя, з тою хвилею і молодіж перестала бути

революціонуючим ідейно чинником, а стала лише наймолодшим, отже і найменше зрілим звеном думаючого загалу, котрого призначенєм головню — наука.

Так висловлює ся про ролю молодіжи редакция «Діла» — але чиж так само думала підчас сецесії академічної молодіжи з університету, або підчас рільного страйку, коли не хотіла містити статей д-ра Олесницького в тих справах?! Чи так думала в часі яєчної пригоди на університеті або хоч би і підчас віча недавнього і демонстрації проти д-ра Кербера?! Чи се є та зрілість і виробленість політична, котру «Діло» піддає рускій суспільності під розвагу?!

(Дальше буде).

Справа станиславівської гімназії.

Судьба станиславівської гімназії зарисовує ся вже в напастях польської праси на руске шкільництво. Перша Gazeta narodowa, яка своєю надшарпані, старечі сили хоче підбадьорити poplatним під добу русноїдством, виступила з нечуваними, крайню обурюючими інвективами в передній своїй статі. Задля відроченя основаня рускої гімназії в Станиславові — каже Народуфка — «остала ще найважнійша причина, яка на жаль в цілій повни єсть і єствує, а іменно теперішній стан (!) руских гімназій, кипяча в них радикально-анархістична (!) агітація і відносини учительства до тої агітації (!), яку будьто в тайний спосіб підпирас (!), будьто супротив неї замикає очи (!)».

Дальше говорить, що попередній і теперішній намісник перевели трєх руских учителів за анархістичну (!) агітацію, одного спенсіоновано, а одного сулєнта віддалено та що «ті зарядженя властей кинули деякий пострах, що тут і там агітація стала тихшою (!), на більше тайний спосіб зорганізованою (!); однак они ще надто свіжої дати, щоби могли і були в силі змінити духа, який панує (!) межі учительством і межі молодежню в руских гімназіях».

Відтак слова намісника, у яких він признав, що агітація зпоза школи іде однак так в руских, як і в польских гімназіях, називає «Народуфка» оптимізмом, стараючись усю винувалити на духа внутр руских гімназій і наводити на доказ висказ якогось коломийського капцана-св'ященника, який сина переписав до польської гімназії задля єго «українського фанатизму». Сей батюшка мав висказати давню капцанську девізу: «Коли має бути в Станиславові така гімназія, як в Коломії, то ми єї зовсім не хочемо».

І се стає ветхій «Народуфці» за доказ і підставу до ось якого висказу: «Не руским гімназіям яко таким і не руским національним змаганям ми противимо ся, але гайдамацким гімназіям, в яких цвєте (!) безвіроїсповідність і анархія, а під покришкою любови власної вітчизни розвиває ся виховуванє національної ненависти». Колиб кожда нова польська гімназія — торочить дальше стара напля — була огнищем безвіроїсповідности і анархії, ми не жадалиб основаня нових польских гімназій. Під тим зглядом однак не можна поставити

польських гімназій на рівні з рускими (!), хотай і в декотрих польських гімназіях бували агітації в напрямі соціялізму, анархістичного радикалізму і гістеричного (?) шовінізму, однак завсїгди єї прояви бували в польських гімназіях виїмком, в руских правилом; в польських з виїмком одного двох випадків не находили союзників межи учителями, а ніколи не дізнавали личної поблаглиивости від інспекторів» (!).

Вкінці радить «Народуфка», що при виборі учительських сил для нової рускої гімназії, треба числити ся не тільки з числом, але і якістю учительських сил. А що ліпші учительські сили є потрібні для поправи існуючих «анархістичних і безвіроісповідних» руских гімназій, то «Народуфка» жадає відроченя основаня гімназії аж до хвилі, в якій овочі існуючих вже руских гімназій будуть ліпші, чим дотеперішні».

Ми не думаємо збивати тих безличних клевет та безсовісних інвектив, бо остаточно вільно собаці брехати і на місяць, коли нема кому загнати єї... до буди, але навели їх як позначку дальшого ходу справи основаня нової гімназії в комісії і серед тої польської «соймової більшости», яка устами гр. Войтіха Дідушицького проголосила таку прихильну і ласкаву для Русинів декларацію у відповідь на їх «безпідставні обвинення».

Япансько-росийська війна.

Положенє Мукдену.

Вчера минув місяць від відступленя Куропаткіна в Ляояну. Довгу перерву в воєнних операціях пояснюють англійські жерела тепер в той спосіб, що Япанці вже перейшли до дефензивної тактики і найшовши коло копалень Єнтай пригожий терен, будують там сильну кріпость. Будованє укріплєнь є дуже можливе, але щоби Япанці зрєкли ся борби під Мукденом — се є прямо неможливе. Мукден, се сьвяте місто китайської династії і місце цїсарських гробів, окружене великою почетом в цїлїм Китаю. Розложено на підгірській площині коло 5 кілометрів на північ від ріки Гун. Мукден числить понад 300.000 мешканців і займає собою величезний простор з огляду на те, що дома є там майже виключно партерові і окружені на китайський лад огородами. На захід від міста лежать цїсарські гроби і славні китайські сьвятині, місце щорічної процї тисячий китайських пудників. Ані місто, ані гроби не мають жадних пригідних укріплєнь. Середмістє вправді є окружене китайським муром з баштами, але чотири п'ятих частий міста лежить поза сим муром. Ті передмістєя окружує простий земляний насип, як оборона против грабежий хунхуїв. Однак ні один,

ні другий насип не становили би забори в стратегічїм значіню для воюючих сторін. Тож Куропаткін боронить не самого міста, як було коло Ляояну, а переходу через ріку Гун. Що до кількості води, ріка Гун є трохи більша, як ріка Тайше коло Ляояну, пливе ширше і скорше від неї, та за те платкіїше. Майже всюда можна перейти єї в брід. Тож оборона єї берегів буде тим трудїїша, тим більше, що як ми бачили вже коло Віджу сфорсованє переходу навіть через далеко більшу ріку, як пр. лиман ріки Ялю, не представляє собою великих трудностей. Подекуди становиско над рікою є навіть некорисайїше для обороняючого, чим для атакуючого. Беріг ріки маркує досадно позиції обороняючого і тому подає знамениту цїль для шрапнелевого огня і перекидного з гавбиць, так що артилерия може прямо очистити зовсїм берег з залогі. Тодї інфантерія має вільний брід. А рівночасно форсуючий ділає і своїми обходами. Перейшовши ріку десь в горі або в долині, відразу найде ся атакуючий в плечах противника, який натомість у своїх рухах є завсїгди звязаний пливучою перед своїм фронтом рікою. Тому то і під Ляояном Куропаткін волів радше вибрати пригідну позицію з рікою в плечах, чим крити ся за нею. А так само і тепер імовірно вправді опре ся за рікою Гун, але свої крила оставить перед рікою, так що примусить Япанців або поминути Мукден і звести борбу на однім з крил, або... влізти в обхідний росийський огонь. Колиж росийські сили не вистануть до такої тактики, то певнїїше, що під Мукденом зовсїм не прийде до великої битви, а тільки до переходячого задержаня.

— **ВІД АДМІНІСТРАЦІ.** При зміні чвертьроку просимо наших Вп. Передплатників о скорє відновленє передплати, зглядно о вирівнанє залегlostий та о приєднуванє нам нових передплатників.

НОВИНКИ.

— **Календар.** В четвер: руско-кат. Зачате Йоана Хр.; рим.-кат. Брунона. — В п'ятницю: руско-кат. Теклі первомуч.; рим.-кат. Юстїни дїви.

— **Вчера як в день імянин нашого!** Монарха від були ся у всїх трьох катедральних церквах у Львові торжественні богослужєня. В архикатедральній церкві св. Юрія відправив богослужєнє Є. Ексц. Митрополит Шептицький в сослужєню крилошан. На богослужєню були представителі всїх властей цивільних і військових та учениці прив. рускої видїлової школи ім. Шевченка і приватної учительської жіночої семінарії, виповняючи цїлу церкву.

— При сїй нагоді замїтимо, що єї обі школи находять ся тепер в будинку на ґрунтах, де має

станути наш театр, а чинш за поміщенє тих шкіл є далеко виспїий, чим був передше, бо число клас і фреквенція в них збільшила ся. Для удержаня обох шкіл Руске Тов-о педаг. мусить поборювати немалі перепони і лише при помочі нашої жертволюбної суспільности зможе як слїд сповнити свою задачу. Наша суспільність дала сьвітлі докази щирої прихильности до розвитку сих шкіл і тепер, не сумнїваємо ся, поспїїшить з помочю Товариству педаг. до їх удержаня. Памятаймо, що чия школа — того будучність, яка мати — такі діти!

— **Рада надзираюча Тов. вз. обезпечєнь і вз. кредиту „Дністер“** відбула дня 29. вересня с. р. своє звичайне кварталне засіданє при участі 15 членів Ради під проводом президента радника Кузьми, в приєднаності правительственного комісаря радника двора Гута. Нанерод вилухала Рада звітів Дирекції разом з білянсами пробними обох Товариств по день 31. серпня с. р.; білянси ті були перед засіданєм розіслані Раді, а головні дати і цифри обох білянсів були вже в всїх часописях в половині вересня оголошені, проте тих чисел тут не повторяємо; ті білянси доказують дальшїй значний розвій обох Товариств. Потім член Комісії ревізійної відчитав звіт Комісії ревізійної о переведенїм шконтрі і ревізії обох Товариств, котре Рада приняла до відомости. Відтак референт Комісії Ради надзираючої здав справу, що на жаданє Директора з причини статей в декотрих часописях звернених проти Товариства і єго директорів, комісія Ради з поручєня Президента справдила дійсний стан і хід справ в Товаристві і відносини службові персоналу (що до поборів, дїт служби, праці, мнимого перетяженя, розділу ремунерацій, оплат до фонду емеритального, злого трактованя, авансів і докочаних регуляцій платєнь і додатків кватєрових) і сконстантувала Комісія, що всї замїти піднесені в тих статях суть неправдївї або неспїїтнї, тенденційнї; дійсний стан персоналу, поборів і відношенєнь службових представила вже Дирекція в червни в щоденних руских часописях точно в спосіб вірний і для всїх безсторонних переконуючий. Рада приняла односторонє звіт Комісії до одобряючої відомости і висказала при тїй нагоді признанє і повне довірє Дирекції взагалі, а д-рови Ярославови Кулачковському в особенности за добре ведєнє всїх дїл Товариств. Заразом ухвалила Рада по переведенїй дискусії не відповідати на повисїї статї в часописях (Воля, Нашуд, Реформатор) і не узнала потрібним, щоби оклеветані директори виступали судово против редакцій тих часописей в обороні заціпленої чести. — З порядку дневного ухвалила Рада на внесої Дирекції іменуванї практиканта Йосифа Доманика урядником Товариства (асистентом III кл.), і признала членам, котрі утратили по мысли статута право до відшкодованя, датки в дорозі ласки, а то: Іванови Китайгородському і Ізидорови Мразкови в Микулинцях 200 К, Михайлови Басарабови в Ляхівцях 270 К, Анні Габак в Грозьові 400 К, і Петрови Дуфанцеві в Дмитрю 200 К. — На конець застановляла ся Рада на внесок д-ра Олесницького над акцією зі сторони Дністра, щоби розповсюдити межи селянами покриванє будинків дахівками, і переказала ту справу еще до розсїду Дирекції. — *Григорій Кузьма.*

Діти Вахюшика.

Драма в 4-х дїях С. Найдєнова, переклав з росийского Йосиф Стадник.

(Дальше).

ОЛЕКСІЙ. Се з серця. Бачте! як се не чудно, — я говорю з вами першїй раз в житю. Я міг би вам багато дечого сказати, але мені нїяково та стидно говорити з вами.

ВАНЮШИН. Говори.

ОЛЕКСІЙ. Не можу. Лише буду вас просити, щоби ви позволили мені виїхати відси. Дайте мені на першїй час трохи грошей і я не буду вас нічим більше непокоїти. От що я рішив.

ВАНЮШИН. Значить і ти втікаєш від мене? Всі втікають... Кудиж ти поїдеш?

ОЛЕКСІЙ. До Петербурга. Постараю ся здасти іспит зрілости і жити з лекцій.

ВАНЮШИН. А чомуж тобі дома не підготовляти ся? Міг би жити і без лекцій.

ОЛЕКСІЙ. Дома! У нас дома не можна жити, а не то підготовляти ся. Тут мовчки, не говорячи ані слова, гнетуть, та сушать оден другого, тут і дихати свобідно не можна.

ВАНЮШИН. Що у нас в сімї нема ладу, се я сам бачу і важко мені. Та от ти і витолкуй мені, старому старикови, своїм молодим розумом, як має бути? Що мені робити? Підможи. Будь хоча ти чоловіком.

ОЛЕКСІЙ. Не знаю, що вам сказати. Ви

просите у мене поради, — се для мене таке нове, таке незвичайне.

(Константин появляє ся в салі, він збурений та блїдий. Проходячи через салю в сьвітлицю, він успів кинути Щоткінови слїдуючу фразу).

КОНСТАНТИН. Ви розкидаєте сплетні. Я вам покажу, як брехати! (звертаючись до Вахюшика, входить в сьвітлицю). Як ви не покладете тому кінця, я покину ваш дім. Я жадаю, щоби Щоткін не мішав ся в нашу сімю, та не мешкав у нас.

ВАНЮШИН. Що таке?

КОНСТАНТИН. Щоткін позваляє собі говорити на мене пашквілі.

(Щоткін вбїгає в сьвітлицю).

ЩОТКІН. Я нікому не говорив, ви хїба здуріли!

КОНСТАНТИН. Ви говорили, що я мешкаю з Леночкою... Підлий! (кидає в него попелничкою, але не попадає).

(Клявдия вбїгає в салю із Олексїєм повздержує Щоткіна. Арїна Іванівна, Людміла, Аня і Катя стоять в арці. Лєна появляє ся в салі).

КОНСТАНТИН. Ржа проїдаюча кожного до костей! Він посьмів моїм дружеським, часто братерським відносинам до Лєни, надати такий нікчемний вид! Я не стерплю сего.

ОЛЕКСІЙ. А наколи я скажу: брешеш!

КОНСТАНТИН. Що таке? І ти?... Не може бути, ти не Щоткін... Лише він не може допустити звичайної дружби поміж женщиною а мужчиною.

ОЛЕКСІЙ. А що значать її сльози? Кожню ніч чую за стївою, як вона плаче, коли вертає від тебе на верх о третій, четвертій годині.

ВАНЮШИН. Де Лєна? Лєну сюди... (Лєна несмїло входить). Чула? Що скажеш?

ЛєНА. Се, дядечку, неправда... Я з Костком лише в дружбі... читаємо, розмовляємо...

КОНСТАНТИН. Брешуть вони оба! Вони лихі на мене, оден ізза того, що я не похваляю єго жебранини, а другий радий кинути ся на кожного. Яж не винуватий, що тебе прогнали з гімназії.

(Аня, що до сїї пори повздержувала ся, виступає наперед. Віддиє її прискорений, часто хапає ся за горло, та з трудом може говорити: спазми та сльози мішають їй говорити).

АНЯ. Не сьмій... не сьмій... Олексїя обиджати... ані тата... в очі...

ЛЮДМІЛА. Годї тобі, Аню... Що з тобою?

АНЯ. Ми з Катєю знаємо усе... ми читали її дневник... письма... (з криком звертаючись до Константина). Так не гарно! не гарно!

(В неї істерика, плаче і смїє ся заразом. — Щоткін і Людміла виводять її з сьвітлиці. Арїна Іванівна потрясена тим, що чула, перемїнює ся з доброї лагідної старухи в непожоку на себе жєнщину. З досадою стиснувши кулаки, підбїгає до Лєни, кричить та туває ногами. Всі здивовані глядять на неї).

АРІНА ІВАНІВНА. Геть, грїховоднице, з дому! Геть! (по тім спалахнувши слїдує звилевий упадок сил. Вона все дрозить, та з трудом стїю

— До Каносси без потреби звернув ся о. Купчинський. В посліднім числі Dziennik-a polsk-ogo видруковане ось яке письмо на просьбу автора: «Я довідав ся з прикритістю, що в хроніці Dziennik-a polsk-ogo ч. 422 з дня 10. вересня с. р. була кореспонденція сильно мене кривдяча. З контексту я вивів, що редакция не мала під рукою моєї композиції в часі видання дотичного числа, бо може була би для мене згляднійшою. В дотичнім зошиті мого видавництва находить ся марш п. а. «За вітчизну», де в «Гію» я ужив мелодії звісної пісні «Не пора». Не солідаризую ся зовсім з агітаційним змістом тої пісні (!), а ужив її тільки для краси мотивів потрібних мені для цілости маршу; а коли я зачитував «Не пора» дрібним письмом при тій мелодії, учинив се для ріжнаци — зрештою всюди уживаної — що є моєю власною композицією, а що позичене. Отже висказую мій жаль з причини, що мене зле понято, а болять мене се тимбільше, що маю вироблену славу не ворога, але противно приятеля Поляків. Залучаю вирази глибокого поважання. Кс. Евр. Купчинський з Ржепняна». — І до чого вам потрібне се понижувати себе перед русиною газетою, ксвиже з Ржепняна? Сеж не перша напасть Dziennik-a на руских людей і рускі діла, а ніхто не чув потреби простувати їх тенденційности і брехливости, знаючи, що на злу волю нема ліку. Ті Поляки, для котрих ви приятелем і так знаючи вас з давна, були би задля такої денунціяції Dziennik-a не відцурали ся вас. а коли їх приязнь така круха, то чи оплатити ся вам окуповувати її таким публичним лизанем рук клеветника? О що вам ходить ксвиже? Чи о ліпшу парафію, чи о рекламу для своїх музичних видань? Алеж се погано, що для таких матеріальних цілей ви як священник-народовець, як звисний ваш композитор і концертант називаєте наш гимн «Не пора» агітаційною піснею, з якої змістом ви не можете солідаризувати ся. Колиж бо у сім змісті нема абсолютно ані одного словечка, котре вражало би чіи небудь почування і кожний Поляк, не заражений швехпольскою експанзивністю, міг би сміло співати її разом з Русинами без кривди для правдиво польської, національної, а не заборчої та екстермінаційної ідеї. Чи ж вже настали часи розпята Русі, що навіть її найвірнійші сини отрицають ся, як св. Петро Христа на Пилатовім двірці? І як ви будете могли слухати тепер що дня свого алектора, як вам заші в кухні за припічком?

— **З Винник** коло Львова пишуть нам: В суботу дня 8. жовтня о 7. год. вечером дає Читальня «Просвіти» в Винниках представлєне «Свекруха» комедію Льва Лопатинського, почім будуть забави і танці. На львівських гостей будуть ждати підводи коло личаківської рогачки. — *Комітет.*

— **З Глинян** доносять нам: У вівторок дня 11. жовтня на дохід будови руского «Народного Дому» в Глинянах відбуде ся аматорське представлєне драми в 5 діях Михайла Старицького «Ой не ходи Грицю на вечерниці». Представлєне відбуде ся в нанятій сали «Читальні». Початок о годині 1/2 8 вечер. Ціни місць: 1-рядне крісло 2 К, 2-рядне 1 К, партёр 50 сот. По представлєню слідує товариський комерс. — *Комітет.*

— **Іменованя.** Краєва рада шкільна іменовала заступниками учителів в гімназіях: Михайла

Городиского і Сам. Ледерфайнда в Станиславові, Стан. Борона в Бережанах, Мар. Млодницького в IV гімназії у Львові, Як. Фалька в Бучачі, о. Антона Павляка в рускій гімназії у Львові, Мих. Брандштетера в VI гімназії у Львові, Войт. Войдиду в Сяноці, кс. др. Войт. Томаку в I гімназії в Перемишлі, Брон. Павловського в V гімназії у Львові, Юліяна Адрияновича в Бучачі, Маєр. Балабана в IV гімназії у Львові, Мих. Мазга в Дрогобичі, Ярослава Танчаковского в I гімназії в Ряшеві, Олександра Пашкевича в Самборі, Йос. Врубля в Дрогобичі і кс. Фел. Гомулчака в I гімназії в Ряшеві.

— **Перенесєня.** Кр. рада шкільна перенесла заступників учителів в гімназіях: Казим. Стрилецького з II до I гімназії в Перемишлі, Йосифа Гладисовського з II до I гімназії в Тернополі, Йос. Пекарського в Станиславова до Бережан, Ант. Піша з V гімназії у Львові до I гімназії в Коломиї, Клементія Клебера з Сянока до Бродів і Володимира Бурштинського з Ряшева до Ярослава.

— **Чи то правда?** Доносять нам приватно, що на нинішнім засіданю соймової комісії аграрних реформ при дискусії над рентовими осями ми, пос. о. Еффінович заявив, що уважає сей закон за хосенний для селян як польських так і руских, лише бажав би собі, аби Русини мали забезпечений вплив на его переведєне. — По о. Еффіновичу можна всего надіяти ся, то і ся его заява не булаб для нікого несподіванкою.

— **Борба о рускі написи.** «Подільський Голос» доносить: На засіданю тернопільської ради громадської яке відбуло ся дня 20. вересня с. р. ухвалєно змінити назв певних улиць в нашім місті, надано деяким цілком нові назви, а вкінці також ухвалєно запровадити орієнтаційні числа домів, подібно як се від давна існує в усіх більших містах. При тій спосібности надано деяким улицям назви руских діячів, і так: ул. Шпироку — названо ул. Шентицьких; ул. Микулинецьку — ул. кн. Острожского; ул. Дівочу низшу — ул. Тараса Шевченка; ул. Старозбаряжську — ул. Качали; ул. від дому убогих до улиці Микулинецької — ул. Федьковича; а понадто деякі нові улиці названо іменами Котляревського, Вагилевича і Лисенка. Крім того в узнаню заслуг бл. п. д-ра Вол. Лучаковского названо заложений ним парк в Гаях великих «парком Лучаковского». Се засіданє позістане однаковож єще й з тої причини памятным для Русинів міста Тернополя, бо на пім радні Поляки дали свівий доказ своєї «справедливости» зглядом руского населєня нашого міста, а зновже радні Жиди зложили там ієнит своєї «прихильности» для нас, та сили своїх «характерів». А річ мала ся так: Зараз по поставлєню на порядок денний справи про наданє і зміну назв улиць, поставив о. Вол. Громницький внесок, щоби зі зглядів слушности і в виду того, що в Тернополі є поверх 10.000 Русинів, уміщено написи з назвами улиць не лишєнь в язиці польскім, але також і рускім. Внесок сей підпер радний адвокат др. Блявштайн, помимо того однаковож при голосованю внесок той ував. Єще раз при кінці засіданя старав ся о. Громницький ратувати ситуацію і поставив внесєне на реасумцію попередньої ухвали, причім зазначив, що таке безоглядне трактованє рускої справи дразнить і викликає цілком справедливе огірченє серед руского населєня міста. При по-

новнім голосованю заявило ся за реасумцією попередньої ухвали 6 радних, то є 3 Русинів і Жиди адв. др. Блявштайн, др. Мавтель і др. Горровіц, против поміщеня руских написів голосували всі Поляки і прочі Жиди радні. Обурєні, таким поступованєм мійської ради — радні Русини вийшли з сали засідань, почім і ціла рада мусіла розійти ся, бо забракло комплету.

— **Поможіть погорільцям!** Дня 3. с. м. навістив великий пожар місточко Топорів, брідского повіта. В протягу чотирох годин вигоріло 111 домів, так що 194 майже самих жидівських родин, числячих около 1400 душ зістало без даху, стративши майже ціле своє майно — бо о ратунку не могло бути і бесіди. Для несєня помочи тим нецасливим людям завязав ся місцевий комітет ратуничовий і просить всіх Добродіїв о ласкаву поміч для нещасливих погорільців. Лепти надсилати просить ся на руки Уряду парохіяльного в Топорові. — *О. М. Дзерович, парох в Топорові.*

— **Пращанє кн. Гогенльогого на Буковині.** В четвер пополудни виїздить з Черновець до Триєсту кн. Гогенлього, дотеперішний президент Буковини, який через справедливе примінованє закона зєднав собі любов в цілій Буковині а також у буковинських Русинів. Черновецька «Буковина» з нагоди виїзду кн. Гогенльогого замістила фотографічну знимку княжїої пари і пращальну вступну статю, в якій в признанєм зазначає заслуги князя і княгині для добра Буковинців. — В честь відїжджаючого президента устроїла рада м. Чернівців в величаво прибраній сали ратушевій. В пірі брало участь 95 осіб: радні міста, духовні і світські достойники, черновецькі послі і представителі преси. Князь сидів між віцемарш. пос. др. Стопком а віцебурмістром др. Райсом. Перший тостував звязко і гарно др. Райс на честь монарха і князя, просячи его, щоб задержав Чернівці в тривкій памяти. Відтак промовляв др. Штраухер, подаючи образ високих стремлєнь і вчинків того, кого із жалєм мусять пращати Буковина. Третій тостував у добірній промові дир. Відман на честь княгині. Князь Гогенлього відповів видимо зворушений, що не почував ся до тих заслуг, які єму приписують, хоч мусить признати ся, що мав добру волю послужити краєви. Основно своїх поступків клав він любов ближнього і се его радує, що его зрозуміли. Дякує за всі бажаня іменем своїм і жінки, бо в Чернівцях прийшло ся їм пережити лишє одну тяжку годину — годину розстаня. На Чернівці ніяк не забудуть, бо тут пережили найкрасшу частину житя. На кінці остає побажати, щоб гарна Буковина розвивала ся дальше, йдучи шляхом поступу. — Нині вечером уладжує «Буковинський Боля» серенаду княжїої пари.

— **В краєв. молочарській школі в Ряшеві** починає ся дня 1. падолиста пізній 4-місячний курс молочарства. Подавя о прийатє на курс належить вносити до дня 20. с. м. на руки дирекції школи і долучати: метрику, свідочтва здоровля, моральности і шкільне та свідочтво убожєства, если кандидат старає ся о прийатє на кошт краєвого фонду, а вкінці письменний дозвіл родичів або опікунів в случаю неповнолітности кандидата. Кандидати мусять мати 17 літ скінченя і піддадуть ся вступному іспитови для провіреня, чи будуть могли відповідно користати з науки. Наука буде безплатна, а за харч і удержанє в заведеню платити ся 120 К за цілий час. Убогих учеників може краєв. виділ увільнити від оплати.

Русини! Памятайте на українсько-руську бурсу в Новім Санчи.

Телеграми

з дня 5. жовтня.

Відєнь. Часописи доносять, що заряд австро-угорської маринарки призначив 34 мільонів корон на будову 45 торпедовців.

Відєнь. Die Zeit доносить, що президент Шлеска гр. Тун має заявити в соймі, що правительство після бажаня Німців знесе рівнобіжні чєські кляси при учит. семинарії в Опаві, а заложить окрему чєську семинарию учительську в Оставі польській. Польскі паралєльки при учит. семинарії в Цешніні остануть і на дальше.

Льондон. Бюро Райтера доносить, що англійській виправі до Тибету в її повороті до Індий сильно доскулює студінь. Договору англійско-тибетанського не підписав китайський амбан, бо не мав на те повновласти.

Петербург. З Порт-Артура доносять, що тамошна залога числить 27.000 піхоти, 3.000 війська маринарки і 3.000 артилеристів при поверх 600 пупках нової системи.

стоїть на ногах. Катя і Клявдія садять її на крісло).

КОНСТАНТИН. Після таких сцен ти не можеш оставати ся тут ані хвилини. Щоби спинити сей бешкет, я відішлю тебе домів. Ідемо на дворець.

ЛЕНА. Костусю!...

КОНСТАНТИН. Ідемо! (сильно стискає її лікоть). Лише твій відїзд переконає їх, що їх догадки не мають найменшої підстави (выводить її).

КЛЯВДІЯ. Мамочко, покладіть ся. Катю відведи їх.

(Клявдія і Катя виводять Аріну Іванівну. Ванюшин опускає ся на крісло, довго мовчить а опісля починає ридати як мала дитина. Олексій підступав до него).

ОЛЕКСІЙ. Не треба так собі до серця брати, тату, виж в нічім не виноваті.

ВАНЮШИН. Як не винуватий? Таж ви мої!

ОЛЕКСІЙ. Ви робили усе, що по вашому перекованю було для нас треба; трудили ся, працювали для нас, кормили, одівали, учали...

ВАНЮШИН. Так відкіляж ви такі?

ОЛЕКСІЙ. З верху. От в тім то й річ таточку, що ми жили з верху, а ви в низу. В низу ви працювали, старали ся, щоби нам жилось спокійно на верху... Тай ми жили як хто хотів, як Бог положив на душу.

(Ванюшин перестав ридати і уважно слушає сина, хитаючи головою).

ВАНЮШИН. Так... Так.

ОЛЕКСІЙ. Ви знали, що ми чогось учимо ся, щось читаємо, десь буваємо, але як ми образуюмо ся, де буваємо — сего ви не знали. По даху єще дїтваками ми втікали з верху і частєнько дорослими витворяли те саме. Нас псували няньки та покоївки, ми самі себе псували — старші молодших. Те все робило ся на верху, та ви нічо не знали.

ВАНЮШИН. Так... так...

ОЛЕКСІЙ. Ви приводили нас на світ тай віддавали на верх. Рідко ми спускали ся до вас, в низ, як що не хотіло ся нам пити та їсти, а ви піднимали ся до нас лише тоді, коли уважали за конєчне лаяти нас та бити. І ось ми выросли, ми зійшли з верху уже дорослими людьми, зі своїми смаками та бажаняма, та виганяли, і ви не пізнаєте нас; ви питаєте: відкіля ми такі? І важко вам робить ся (опирає ся руками о поручє крісла, на котрім сидить Ванюшин і плаче).

(Ванюшин цілує его в голову).

ОЛЕКСІЙ. Ви цілуєте? Таж се перший поцілунок батька! Таточку! (склонює ся перед ним на колїна та цілує руку).

ВАНЮШИН. Ідь... куди хочєш, ідь, буду помагати... (сильно притискає его до грудий). Рідний мій!

(Дальше буде).

Господарські, промислові і торговельні вісти.

Рахунок Краєвого Товариства кредитового урядників і сьвящеників, стоваришеня зареєстрованого з обмеженою порукою у Львові, за місяць вересень 1904.

I. Стан довжний:

- 1) Удїли членів 20.506 К 61 с.
2) Фонд резервовий 1.609 „ 44 „
3) Вкладки щадничі
а) стан на початку місяця К 92.369 с. 76
б) вложено в вересні „ 4.807 „ 47
разом К 97.177 с. 22
н) винято в вересні К 4.695 „ 36
Позістає з кінцем місяця 92.481 К 86 с.
4) Сальдо побраних процентів 4.500 „ 67 „
5) Резерва податкова 60 „ — „
6) З рахунку ріжних сторін 521 „ 49 „
7) Непіднята дивіденда 324 „ — „
8) Кредит банковий 6.324 „ — „
9) Позичка в гал. фондї провінац. 25.000 „ — „
Сума 151.328 К 07 с.

II. Стан чинний.

- 1) Позички, удїлені на скрипти і векслі:
а) стан на початку місяця К 128.091 с. 12
б) удїлено в вересні „ 11.650 „ —
разом К 139.741 с. 12
в) сплачено в вересні „ 6.799 „ 90
Стан з кінц. місяця 132.941 К 22 с.

- 2) Вщадничї почт. (оборот чековий) 391 „ 59 „
3) Льокації в товариствах кред. і банках 13.919 „ 89 „
4) З рахунку коштів спору 100 „ 18 „
5) Движимости 622 „ 00 „
6) Кошти заснованя 100 „ 00 „
7) „ адміністрації 1654 „ 45 „
8) Готівка в касї 1598 „ 74 „
Сума 151.328 К 07 с.

Членів прибуло 14, убуло 0, остає з кінцем вересня 1904 всіх членів 447 з 525 декларованими удїлами в сумї К 26.250 —. Удїл членський 50 кор. платний також ратами; вписове 2 К. Товариство приймає вкладки щадничі на 4 1/2 %, позички удїляє на 7 %. Також посередничить Товариство в заключуваню обезпечень на жите всякого рода і удїляє дотичних інформацій безплатно.

Львів дня 30. вересня 1904.

Дирекция.

Надіслане.

Др. Мирон Вахнянин

лікар клініки львівського універс., б. лікар клініки проф. Лайдена в Берліні
ордиує у внутрішніх недугах від 3—5 попол.
ул. Академічна ч. 26. (мезанін).

ОКУЛІСТ

Др. ЯРОСЛАВ ГРУШКЕВИЧ

ордиує при ул. Личаківській ч. 19 А від 11—12 і від 4—5.

НАКЛАД А. ХОЙНАЦКОГО.

Лев Лопатинський.

Перед і за кулісами

та другі оповіданя.

Ціна 1 К.

Зміст: Перед і за кулісами. — Будник 417. — Ягоди. — Атак серця. — Збиточники. — Акторське щастя.

Набути можна в Ставропільській книгарні.

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Відділ депозитовий

приймає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, приймає до перешованя папери партісії і дає на них завдатки.

Крім того впроваджено подібно як в інституціях заграничних т. зв.

Депозити сховкові (Safe Deposits)

За оплатою 50 до 70 корон річно, депозитар дістає в сталевій касї папирній сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де безпечно і дискретно перешовувати може своє майно або важкі документи.

Під тим зглядом поробив Банк гіпотечний як вайдогіднійши зарлджєня. Прийми дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділі депозитовім.

ТОВАРИСТВО взаїмного КРЕДИТУ

„Дністер“

стоваришенє зареєстрованє в обмеженою порукою у Львові, рынок ч. 10, дїм „Просьвітї“.

ЧЛЕНАМИ ТОВАРИСТВА можуть бути тільки обезпечені трєвало в „Дністрі“ від огню. Членський удїл 50 К можна зложити в ратах; вписове 2 К.

ЧЛЕНИ ТОВАРИСТВА можуть затыгати позички на 6%, за предложенєм відповідної гіпотєки або поруки; сплату більших позичок розкладає ся на 10 літ.

ПРИ ПАРЦЕЛЯЦІЯХ і иншім купні землі нехай купуючі звертають ся за позичками до „ДНІСТРА“.

ВКЛАДКИ ЩАДНИЧІ приймає Товариство на 4%.

З ЧИСТОГО ЗИСКУ дістають члени дивіденду від удїлів а часть зиску призначає ся на добродійні цілі; дотепер удїлено на церкви, бурси, школи і т. п. 18.385 К.

Стан 31. мая 1904:

Table with 2 columns: Category and Amount. Includes: Вкладки 1,698.746 К, Удїли 115.947 К, Фонди резервові 23.522 К, Позички 1,403.472 К, Цінні папери, льок. в банках і на рах. біжучий 506.994 К.

Розклад поїздів залізничих обовязуючий від 1. мая 1904.

(Приїзд і відїзд поданий після середно-європейского часу).

Large table with 4 columns: Time, Direction (To Lviv / From Lviv), Station names, and another Time column. Lists train schedules for various routes including Krakow, Vienna, Prague, and Lviv.

ПОЇЗДИ АБОКАЛЬНІ.

Приходять на головний дворєць:

- з Бруховиц 6:42, 7:30 рано, 11:45 перед полуд. 3:00, 4:30 і 5:03 пополудн. 7:54 і 8:59 вечером. (до 11/9 вкл.)
з Янова 8:20 рано, 1:16, 4:45 попол., 9:25 вечером (від 1/5 до 30/9 вкл.), 10:10 вечером (від 15/5 до 31/8 вкл. в недїлі і сьвїята).

Замїтка: Час середно-європейскїй рїзнити ся від часу львівского о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейского = 12 год. 36 мин. часу львівского. — Нічні години від 6 вечера до 5:59 рано обсьєдено рамками. — В мїстї продає білетти звычайні агенція часописній П. Ст. Соколовского тїсаж Гансманн 9, від 7. рано до 8. вечером. — Бюро інформаційне ц. к. залїзничї державних (ул. Красївских ч. 5.) удїляє повсьєм, в справах залїзничих, продає білетти всякого рода і розкладї їздї, в годинах урядових від 8. рано до 3. пополудни, а в недїлі і сьвїята від 9. рано до 12. в полудне.

Відходять з головного дворєця:

- до Бруховиц 5:48 рано, 9:30 і 10:50 передполудн., 1:05, 3:45 і 5:05 попол., 7:05 і 8:04 веч. (від 8/5 до 11/9 вкл.) 11:10 в ночи (що недїля).
до Янова 6:00 рано, 9:15 передпол., (від 1/5 до 30/9 вкл.) 1:35 попол. (від 15/5 до 31/8 в недїлі і сьвїята), 3:18 попол. (від 1/5 до 30/9 вкл.) і 5:48 пополудн.